

Ekonomik Veriler Işığında İzmir (I)

Ahmet KARAYİĞİT-Erdem ALPTEKİN
Hande UZUNOĞLU- Elif AY

İzmir, geçmişi çok eskilere dayanan bir kent.

Son yapılan arkeolojik kazılar kentimizin 7.000–8.000 yıllık bir tarihi olduğunu gösteriyor.

Uzun yıllar çeşitli medeniyetlere ev sahipliği yapan İzmir’de pek çok kültür, başka kültürlerle harmanlandı.

İzmir, Ulusal Kurtuluş Mücadelemizin başlatıldığı ve bitirildiği yer olarak tarihteki yerini aldı.

1923 yılında İktisat Kongresine de ev sahipliği yaptı ve Cumhuriyetimizin ekonomik temelleri burada atıldı.

Ayrıca; Ulu Önderimiz Atatürk’ün, annesinin ve eşi Latife Hanım’ın yaşadığı kent olarak anılıyor.

Günümüzde İzmir, sanayi ve ticaret merkezi; doğal ve tarihi güzellikleriyle birlikte turizm merkezi sıfatlarını bir arada barındırıyor.

Geniş ve verimli toprakları, ılıman iklimi ve coğrafi konumu, İzmir ekonomisini zengin bir yelpazede şekillendiriyor.

Gerek lojistik merkezi niteliği gerek nitelikli işgücü donanımı kentimizin en önemli artıları.

Turizm merkezlerine olan yakınlık, tarihi doku ve fiziki altyapı kentimizin elini güçlendiriyor.

Limanları, ticareti, finans ve hizmet sektörüyle tüm ülkeye hizmet veriyor.

Alsancak Limanı’yla, Efes’iyle, Çesme’siyle, Foça’sıyla, Agora’sıyla, Organize Sanayi Bölgeleri’yle, alışveriş merkezleriyle, gelişmiş altyapı ve insan gücüyle kentimiz, bölgenin merkezi ve lideri konumunda.

İzmir, lider konumunu rakamlarla da ortaya koyuyor.

Raporumuzun ilk bölümünde; dış ticaret, vergi ve yatırım teşvikleri verilerine yer veriliyor.

DIŞ TİCARET

Tablo 1. 2006 Yılı Ege Bölgesi İhracat Verileri

İl	(Bin Dolar)	Ege Bölgesi İçindeki Payı (%)	Türkiye İçindeki Payı (%)	Türkiye Sıralaması İçindeki Yeri
İzmir	15.661.678	92,70	18,36	2
Manisa	508.013	3,01	0,60	15
Denizli	425.916	2,52	0,50	18
Muğla	206.782	1,22	0,24	25
Aydın	50.093	0,30	0,06	37
Uşak	31.493	0,19	0,04	40
Afyon	10.913	0,06	0,01	47
Ege Bölgesi	16.894.888	100,00	---	---
Türkiye	85.309.337	---	100,00	---

Kaynak: TÜİK

İzmir, 2006 yılında 15.6 milyar dolar ihracat gerçekleştirmiştir.

Tarihten bugüne ülkemizin ihracat üssü konumundaki İzmir, yıllar içerisinde ülkemizde pek çok liman yapılmış olmasına ve ülkemizdeki diğer kentlerden de ihracat yapılmaya başlamasına rağmen ülke genelinde ihracattaki ikinciliğini sürdürmektedir.

Ege Bölgesinde yüzde 92.7'lik pay ile birinci sırada yer alan İzmir, kendisine en çok yaklaşan il olan Manisa'dan yaklaşık 31 kat fazla ihracat yapmaktadır.

Bununla birlikte, İzmir Ege Bölgesindeki diğer illerin toplam ihracatının yaklaşık 13 katı ihracat yapmıştır.

Tablo 2. 2006 Yılı Ege Bölgesi İthalat Verileri

İl	(Bin Dolar)	Ege Bölgesi İçindeki Payı (%)	Türkiye İçindeki Payı (%)	Türkiye Sıralaması İçindeki Yeri
İzmir	17.840.629	95,78	12,98	3
Manisa	661.881	3,55	0,48	13
Denizli	107.475	0,58	0,08	28
Muğla	6.955	0,04	0,01	41
Aydın	2	0,00	0,00	52
Uşak	8.768	0,05	0,01	39
Afyon	722	0,00	0,00	48
Ege Bölgesi	18.626.432	100,00	---	---
Türkiye	137.449.038	---	100,00	---

Kaynak: TÜİK

İzmir, 17.8 milyar dolarlık ithalat ile ülke genelinde üçüncü sırada yer almaktadır.

AR&GE BÜLTEN 2007 HAZİRAN - SEKTÖREL

Ege Bölgesi toplam ithalatının yaklaşık yüzde 95,8'ini gerçekleştiren İzmir, diğer illerin toplam ithalatının 22,7 katını ortaya koymuştur.

Tablo 3. 2006 Yılı Ege Bölgesi Toplam Dış Ticaret Verileri

İl	(Bin Dolar)	Ege Bölgesi İçindeki Payı (%)	Türkiye İçindeki Payı (%)	Türkiye Sıralaması İçindeki Yeri
İzmir	33.502.307	94,32	15,04	3
Manisa	1.169.894	3,29	0,53	12
Denizli	533.391	1,50	0,24	23
Muğla	213.737	0,60	0,10	33
Aydın	50.095	0,14	0,02	41
Uşak	40.261	0,11	0,02	43
Afyon	11.635	0,03	0,01	50
Ege Bölgesi	35.521.320	100,00	15,95	---
Türkiye	222.758.375	---	100,00	---

Kaynak: TÜİK

İzmir, dış ticaret hacmi ile geçmiş yıllarda olduğu gibi 2006 yılında da Ege Bölgesi'ndeki liderliğini sürdürmektedir.

2006 yılı verilerine göre; İzmir 33,5 milyar dolar dış ticaret hacmi ile Ege Bölgesi dış ticaret hacminin yüzde 94,32'sini gerçekleştirmiştir.

İzmir bu rakamla, ülke genelinde yapılan dış ticarete üçüncü sırada yer almış ve ülke dış ticaretinin yüzde 15'ini gerçekleştirmiştir.

VERGİ

Tablo 4. 2006 Yılı Ege Bölgesi Genel Bütçe Vergi Gelirleri

İl	Tahakkuk [1]	Tahsilât [2]	% [2/1]	Ege Bölgesi Toplam Vergi Tahsilâtı İçindeki Payı (%)	Türkiye Toplam Vergi Tahsilâtı İçindeki Payı (%)	Türkiye Toplam Vergi Tahsilâtı Sıralaması İçindeki Yeri
İzmir	14.917.412	13.892.549	93,13	81,70	10,11	4
Muğla	939.233	742.938	79,10	4,37	0,54	15
Manisa	908.742	736.089	81,00	4,33	0,54	16
Denizli	669.012	521.374	77,93	3,07	0,38	21
Aydın	597.839	481.828	80,59	2,83	0,35	22
Kütahya	312.210	268.124	85,88	1,58	0,20	29
Afyon	290.637	222.077	76,41	1,31	0,16	38
Uşak	165.717	138.459	83,55	0,81	0,10	49
Ege Bölgesi	18.800.802	17.003.438	90,44	100,00	12,37	-
Türkiye	150.304.839	137.474.325	91,46	-	100,00	-

Kaynak: T.C. Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü

AR&GE BÜLTEN 2007 HAZİRAN - SEKTÖREL

2006 yılında İzmir 14.9 Milyar YTL vergi hacmi üreterek ülke genelinde tahsil edilen vergilerin yüzde 10.1'ini sağlamıştır.

Ürettiği bu vergi hacmi ile İzmir, en çok vergi tahsilâtının yapıldığı dördüncü kent olmuştur.

İzmir, Ege Bölgesindeki vergilerin de yüzde 81.7'sini sağlamıştır.

İzmir'de tahakkuk eden her 100 liralık verginin 93.1 lirası tahsil edilmiştir.

İzmir bu konuda da Ege'nin lideridir.

YATIRIM TEŞVİKLERİ

Tablo 5. 2006 Yılı Ocak-Aralık Aylarında Verilen Yatırım Teşvik Belgelerinin Ege Bölgesi'nde Dağılımı (Belge Sayısı Bakımından)

İl	Adet	Ege Bölgesi İçindeki Payı (%)	Türkiye İçindeki Payı (%)	Türkiye Sıralaması İçindeki Yeri
İzmir	177	36,34	5,73	2
Denizli	78	16,02	2,52	9
Manisa	64	13,14	2,07	13
Muğla	56	11,50	1,81	15
Aydın	37	7,60	1,20	20
Afyon	33	6,78	1,07	23
Kütahya	24	4,93	0,78	35
Uşak	18	3,70	0,58	47
Ege Bölgesi	487	100,00	15,76	---
Türkiye	3.090	---	100,00	---

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı

İzmir'de, 2006 yılı boyunca 177 adet teşvik belgeli yatırım gerçekleştirilmiştir.

İzmir teşvik belgeli yatırım bakımından Ege Bölgesinde birinci ve ülkemiz genelinde ikinci sırada kendine yer bulmuştur.

İzmir, belge sayısı bakımından Ege Bölgesinde yapılan yatırımların 1/3'ünden fazlasına ev sahipliği yapmıştır.

AR&GE BÜLTEN 2007 HAZİRAN - SEKTÖREL

Tablo 6. 2006 Yılı Ocak-Aralık Aylarında Verilen Yatırım Teşvik Belgelerinin Ege Bölgesi'nde Dağılımı (Yatırım Tutarı Bakımından)

İl	Yatırım Tutarı (milyon TL)	Ege Bölgesi İçindeki Payı (%)	Türkiye İçindeki Payı (%)	Türkiye Sıralaması İçindeki Yeri
İzmir	767.714.969	33,90	3,37	6
Muğla	424.773.756	18,76	1,87	17
Denizli	305.551.842	13,49	1,34	20
Aydın	288.194.355	12,73	1,27	22
Manisa	221.662.829	9,79	0,97	26
Afyon	112.021.528	4,95	0,49	42
Kütahya	108.975.040	4,81	0,48	43
Uşak	35.468.774	1,57	0,16	63
Ege Bölgesi	2.264.363.093	100,00	9,94	---
Türkiye	22.771.747.471	---	100,00	---

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı

İzmir'de 2006 yılı boyunca 767 milyon YTL'yi aşkın teşvik belgeli yatırım gerçekleştirilmiştir.

Bu tutar Ege Bölgesi'ndeki toplam yatırımların yüzde 44'ünü ve ülke genelindeki yatırımların yüzde 4.4'ünü ifade etmektedir.

İzmir yatırım tutarı bakımından Ege Bölgesi içinde ilk sırada yer alırken ülke genelinde 6. durumdadır.

Tablo 7. 2006 Yılı Ocak-Aralık Aylarında Verilen Yatırım Teşvik Belgelerinin Ege Bölgesi'nde Dağılımı (İstihdam Bakımından)

İl	Kişi	Ege Bölgesi İçindeki Payı (%)	Türkiye İçindeki Payı (%)	Türkiye Sıralaması İçindeki Yeri
İzmir	5.235	28,29	4,25	4
Muğla	4.028	21,77	3,27	8
Manisa	3.141	16,98	2,55	11
Aydın	2.658	14,37	2,16	13
Denizli	1.733	9,37	1,41	19
Kütahya	877	4,74	0,71	33
Afyon	620	3,35	0,50	46
Uşak	210	1,14	0,17	63
Ege Bölgesi	18.502	100,00	15,02	---
Türkiye	123.189	---	100,00	---

Kaynak: Hazine Müsteşarlığı

Ege Bölgesinde gerçekleştirilen teşvik belgeli yatırımlarda en çok istihdam yaratan il İzmir'dir.

AR&GE BÜLTEN 2007 HAZİRAN - SEKTÖREL

2006 yılı boyunca İzmir’de 5.235 kişi yatırım teşvik belgeli işletmelerde istihdam edilmiştir.

İzmir bu rakamla ülke genelindeki istihdamın yüzde 4.2’sini gerçekleştirerek dördüncü olmuştur.